

marca 1989. Šajn je podal tudi drugi zapis na straneh istega časopisa s št. 49 na strani 7, 23. junija 1989, in v njem javnost obvestil o prvi predstavitvi v organizaciji ZDJP, ko je bila predstavljena tematska številka časopisa za slovensko krajevno zgodovino - Kronika 37/1989, št. 1-2 - v celoti posvečena preteklosti južne Primorske. V njej je še vest Salvatorja Žitka in Darka Darovca o ustanavljanju ZDJP.

Dogodek je bil osnova tudi za zapis izpod tega peresa v Primorskih srečanjih (dalje: PS) št. 100/89 in za poročilo v isti številki PS o prvem občnem zboru ZDJP, ki je bil pred predstavitvijo. Napisal ga je Darko Darovec s pomenljivim naslovom: *Preteklost kot iztočnica sodobnosti*. V Zgodovinskem časopisu 43/1989, št. 3, je dogodek predstavljen pod naslovom: *Poročilo s 1. občnega zbora ZDJP*.

Sledili so naslednji dogodki: predavanje dr. Darje Mihelič in 2. občni zbor v Piranu ter poročilo Darka Darovca o tem v PS št. 110/90. Predstavitvi doslej še vedno zadnjega odmevnega monografskega dela dr. Miroslava Bertoše je sledilo po magnetofonskem zapisu sestavljeno poročilo Darka Darovca v Kroniki 38/1990, št. 3. Poleg avtorja in aktivnega občinstva sta na predstavitvi nastopila še dr. Janez Šumrada in mag. Darinko Munič. Poročilo v Kroniki vsebuje še podatek o obisku društva na gostovanju pri Čakavskem saboru v Pulju, ko so člani društva - dr. Miroslav Bertoša, Salvator Žitko, Darko Darovec in Radovan Cunja - z Matejem Župančičem in dr. Janezom Peršičem predstavili dvodelno monografijo *Koper med Rimom in Benetkami*.

Za stik z javnostjo za predstavitev dela Miroslava Bertoše je poleg odlomka novinarka Nataše Melon na TV Koper-Capodistria ponovno poskrbel Tomo Šajn (PN, 16. februar 1990, s. 15), ki se je izkazal tudi ob predstavitvi knjige Draga Žerjala (PN, 12. junij 1990, s. 3) v organizaciji ZDJP. Na predstavitvi je z avtorjema Aleksejem Kalcem - zgodovinar Narodne in študijske knjižnice - Odseka za zgodovino (dalje: NŠK-OZ) - in Dragom Žerjalom kot predstaviteljica sodelovala še dr. Milica Kacin-Wohinz. V veliko spodbudo delu društva je bila tudi objava njegovega programa za leto 1990 (PN, 3. aprila 1990, s. 4).

Angažiranje društva pri izdaji zbornika *Kraški rob in Bržanija* se je izkazalo tudi s predstavitvijo v sežanski knjižnici Srečka Kosovela, o čemer je bil objavljen zapis v PN 11. sept. 1990, s. 7, vendar brez omembe društva. O pripravah društva na izdajo pričujočega zbornika *Annales* pa poroča v članku Tomo Šajn (PN, 12. febr. 1991).

Še pred objavo te vesti je društvo priredilo predstavitev nove knjige Milana Pahorja *Slovensko denarništvo v Trstu* in predstavitev delovanja slovenske zamejske kulturne ustanove NŠK-OZ, katere direktor je avtor predstavljene knjige. Poleg običajne vesti v *Napovedih* (PN, 7. dec. 1990) in v ekonomsko-propa-

gandnem programu Radia Koper-Capodistria je bil o tem dogodku še odlomek na TV Koper-Capodistria, ki ga je pripravila novinarka Vida Gorjup-Posinkovič. Sledil je 3. občni zbor društva in predavanje mag. Darka Ogrina *Od Mlinov do Socerba* (PN, 11. jan. 1991). Ob tej priložnosti je nastala tudi brošura z istim naslovom v izdaji Geografskega društva Primorje in ZDJP, ki sta predavanje tudi organizirala. Skromne publicitete je bil deležen vsebinsko eden najboljših nastopov v organizaciji društva. Predavanje zamejskega rojaka, priznanega imenoslovca, kulturnika in še bolj znanega skladatelja in komponista dr. Pavla Merkúja je poleg izredno mrzlega vremena pospremila le drobna vest o prireditvi v rubriki *Prireditve* v PN z dne 22. jan. 1991.

Večje pozornosti je bilo deležno gostovanje zgodovinarke Marte Verginella z delom *Družina v Dolini pri Trstu v 19. stoletju*, ki jo je predstavil Darko Darovec (predavanje objavljeno v PS, št. 121-122/91), prav tako pa tudi zavidanja vredni *Krajevni leksikon Slovencev v Italiji - Tržaška pokrajina*, ki sta ga uredila Aleksej Kalc in Milan Bufon (raziskovalec Slovenskega raziskovalnega inštituta - SLORI iz Trsta). Predstavil ga je Salvator Žitko, za objavo v PN (10. maja 1991) je seveda poskrbel Tomo Šajn. Še odmevnejši ja bil teden dni starejši dogodek v istih prostorih glavnega pokrovitelja društva, *zavarovalne družbe Adriatic* iz Kopra, ko je nastopil znani slovenski zgodovinar dr. Tone Ferenc na temo: *OF na južnem Primorskem*. Njegovo delo je predstavila Vida Rožac-Darovec, za odmevnost predavanja in obletnico, ki je tedaj burila slovensko javnost, pa je ponovno poskrbel Tomo Šajn (PN, 26. aprila in 30. aprila 1991).

Skupaj s kulturnim klubom *Istra* je društvo predstavilo delovanje Čakavskega sabora iz Pulja (Robert Škrli, PN, 30. aprila 1991). Sledilo je kvalitetno predavanje Pavla Stranja - raziskovalca SLORI - z izdajo brošure v sodelovanju z Geografskim društvom Primorje: *Povojni razvoj manjšinskega in večinskega šolstva na obeh straneh italijansko-jugoslovanske meje* (Zdenka Lovec, PN, 11. jun. 1991). Zadnja in hkrati najbolj ambiciozna aktivnost ZDJP je vsekakor tudi pričujoči zbornik, kateremu za konec želim srečno pot.

Dr. Petar Strčić

ČAKAVSKI SABOR ISTRE I KVARNERSKOG
PRIMORJA

Istra je - poznato je - zemljopisni prostor na kojem su se tisućljećima izmjenjivali narodi i različite kulture; neki su od njih ovdje bili duže, neki kraće vrijeme, ali su gotovo svi jednako intenzivno ostavljali svoje tragove, od kojih su neki potrajali čvrsto ukorijenjeni sve do danas.

Već krajem 6.st. ovamo su stigli - tijekom velike seobe naroda - i Slaveni, možda već tada i Hrvati, a u sjevernu

Istru i Slovenci te su našli trajna staništa upravo ovdje, u susjedstvu s talijanskim nasljednicima starih Romana, na sjeveru Jadrana. Veoma rano, u dokumentima iz ranoga srednjeg vijeka, zabilježeno je da su ti Hrvati govorili čakavskim jezičnim izričajem, ostavivši i niz pisanih dokaza za to. Počevši, npr. od čuvenoga srednjovjekovnoga dokumenta "*Istarskog razvoda*" pa do naših dana, u dopisima novinskih čitalaca, a da se i ne govori o književnim ostvarenjima, susrećemo se s čakavštinom kao jednim od temelja hrvatskog jezika. I to onog jezika - kako je svojedobno, već u 19.st. ustvrdio znameniti hrvatski političar dr. Ante Starčević - koji je postao diplomatski relevantan činilac, jezik priznat od kulturnoga, međunarodnoga svijeta još u srednjemu vijeku.

Cijeli niz ostvarenja od vremena spomenutoga Razvoda do danas govori o toj činjenici, a u umjetničkom svijetu napose. Tu su mnogobrojni živi svjedoci osebnoga stvaralačkog otpora tuđinskom posizanju u biće jednoga naroda - kameni i rukopisni spomenici napisani glagoljicom, kojih je toliko da je Istra, uz otok Krk, najbogatija njima u Hrvatskoj, pa čak i u slavenskom svijetu općenito. Tu su i djela narodnog umotvora - pjesme i priče, tu su i radovi najznačajnijih književnika - Mate Balote i Zvana Črnje, na primjer. Tako smo - prirodnom slijedom razvoja - došli i do suvremenih dana, do Čakavskoga sabora i do trenutka žalosti, jer je ove, 1991. godine, preminuo njegov tvorac. *Zvane Črnja* ušao je u našu povjesnicu na široka vrata, predajući se svim svojim bićem afirmaciji tople rječke "ča" te prostornom okruženju koje obuhvaća taj naš starohrvatski izričaj.

Bio je jedan od najpoznatijih istarskih puntara i djelatnika, poput Matije Vlačića Ilirika te - iz novoga vijeka - biskupa dr. Jurja Dobrile, dr. Matka Laginje, poput njegova i našega suvremenika, spomenutoga prof. dr. Mije Mirkovića (Mate Balote). Črnja je odavno uvršćen u njihov časni red, ne samo kao značajan sudionik već i kao veoma važan kreator kapitalnih povijesnih događaja 20. stoljeća. Rođen 1920. godine u središnjoj Istri, u Črnjenima, prošao je isti životni put kao i toliki istarski Hrvati i Slovenci - primoran je emigrirati u Kraljevinu Jugoslaviju, u međuraću, kada je Istra pod okupacijom Italije, u bijegu pred fašističkim terorom. Već je tada stupio u antifašističke redove, a u NOR-u je bio na strani onih koji su s uspjehom proveli sjedinjenje hrvatske Istre s maticom-domovinom Hrvatskom. Črnja je bio vrlo aktivan sudionik tih prijelomnih dana, između ostalog pokrećući i vodeći *Hrvatski list* na Puljštini (1944-45). I poslije rata nije se dao - iako vodeća ličnost u novinarskim krugovima Hrvatske, glavni urednik više dnevnika i drugih glasila, istaknuti kulturni radnik, nije ga mimoišao ni zatvor ni logor. Ipak, ništa ga nije slomilo - postaje autor cijele serije knjiga, a među njima i višetomne *Kulturne povijesti Hrvatske* (koja je zbog svoje vrijednosti prevedena i na više stranih izdanja). On za-

pravo nastavlja i u znatnoj mjeri unapređuje djelovanje Mije Mirkovića (Mate Balote) na književnom i kulturnom planu, postavši vodeći čakavski poeta i kulturni djelatnik hrvatske Istre. A jedno od njegovih najznačajnijih životnih djela upravo je Čakavski sabor.

Istra do 60-tih godina našega vijeka još uvijek nije u cijelosti integrirana u matični hrvatski krug, zbog jedne - blago rečeno - čudne, negativne politike tadašnjih središnjih organa vlasti. No tada, u šestom desetljeću, ova- mo stižu oformljene intelektualne ličnosti same Istre, prva brojnija generacija odgojena i obrazovana na hrvatskom jeziku, uglavnom u Zagrebu, koja sudbinu svoga rodnog zavičaja preuzima u svoje ruke. Započinje ubrzani procvat Istre u raznim vidovima. Črnja je pravodobno primijetio suštinu zbivanja, na vrijeme je na nju reagirao, jer je shvatio još jednu dimenziju povijesnoga događanja - i samome čakavskome duhu zaprijetila je opasnost pogubne unifikacije, i to upravo na čakavskom prostoru koji je, između ostaloga, dao temelje cjelokupnoj hrvatskoj književnosti. I Črnja ponovno postaje ne samo sudionik, već i presudan stvaralac novih, kapitalnih vrijednosti. Tako je, npr., reorganizirao *Riječku reviju*, ogranka Matice Hrvatske, a potom pokrenuo i danas znameniti časopis *Dometi* u Rijeci. Još i više - on je 1969. god. osnovao *Čakavski sabor*, instituciju širokoga kulturnog i znanstvenoga karaktera, s prvom članicom - katedrom u rodnome kraju, u Žminjštini, s karakterističnim nazivom: *Sabor čakavskog pjesništva*.

Ovom prigodom, predstavljajući Sabor javnosti na slovenskom jezičnom području, donosimo izvode iz dva značajna dokumenta koji će najsvrsishovitije prikazati i bit i komplementarnost djelovanja toga udruženja. Prvi je dokumenat tekst kojima se obrazlaže prijedlog za dobivanje republičkog priznanja SSRN Hrvatske u 1989, u povodu 20- godišnjice djelovanja Sabora, a drugi je izlaganje mr. Eme Derossi - Bjelajac, pretposljednjeg predsjednika Sabora, koje je iznijela na godišnjoj skupštini 19. siječnja 1991. godine.

Evo najprije nekoliko podataka iz prvog dokumenta: "(...). Aktivnosti Čakavskog sabora privukle su mnoge entuzijaste i ljubitelje zavičajne baštine, ali i velika i značajna imena naše kulture poput Miroslava Krleže, Mirka Božića, Dragutina Tadijanovića, Šime Vučetića, Marina Franičevića, Andre Mohorovičića, Dobriše Cesarića, Jure Kaštelana, Ive Frangeša, Grge Novaka, Marije Crnobori, Oskara Danona, Slavka Zlatića, Pavle Savića, Mihajla Apostolskog, Ive Mihovilovića te, dakako, Zvana Črnje kao njegovog osnivača i glavnog inspiratora. Čak i površno bilježenje podataka o Čakavskom saboru, o njegovu snažnom djelovanju urodilo bi cijelom jednom knjigom. Gotovo je teško pobrojati sve aktivnosti i imena sudionika mnogobrojnih manifestacija koje su drugim našim sredinama otkrile još netaknutu prelijepu i kulturnim blagom prebogatu Istru. (...). Posebno treba izdvojiti

izdavačku djelatnost Čakavskog sabora. Gotovo sve katedre objavile su na desetine tomova zbornika, almanaha i drugih pojedinačnih publikacija. Riječ je o impozantnoj gradnji koja se proteže na stotinjak zamašnih knjiga koje su izravni rezultat entuzijazma, stvaralačkog samoprijedora i, dakako, razumijevanje šire društvene zajednice za potrebe ovog kulturnog prostora. (...) Upravo kroz Čakavski sabor, kroz njegove otvorene programe pokazala se i dokazala na pravi način mogućnost ljudskog i stvaralačkog suživota raznih kultura, a to je trajni odraz dobilo i u reprezentativnoj ediciji *Istra kroz stoljeća* time što su u njoj predstavljena i ponajbolja pera iz tzv. talijanskog stvaralačkog kruga."

U drugome dokumentu stoji: " ... Nametnuvši se svojom osebujnom aktivnošću, novim medelom kulturnog djelovanja na raznim područjima kulturnog stvaralaštva, Čakavski je sabor postao nezamjenjivim kulturnim subjektom, nezaobilaznom kreativnom snagom koja je mnogostruko dokazala svoju sposobnost da otkriva i valorizira kulturne vrijednosti ovoga područja pripadale one baštini ili aktualnom kulturnom stvaralaštvu. (...) To je u prvom redu znanstveno utemeljenje sveukupne djelatnosti na valorizaciji kulturne i povijesne baštine Istre, njenih otoka i Kvarnerskog primorja, te obnovi njihovih autentičnih kulturnih vrijednosti kao integralnog dijela svekolikoga kulturnog i povijesnog nasljedja Hrvatske. Na to se nadovezuje revitalizacija raznih oblika zavičajnog stvaralaštva kojima se obogaćuje suvremeni kulturni život. Tom djelatnosti Čakavski Sabor je do sada značajno pridonio prevladavanju starih i iskrivljenih matrica kulturno-povijesne zbilje Istre, nastalih pod pritiskom svekolikih protuhrvatskih represija. Sabor je aktivno sudjelovao u profiliranju novog kulturnog identiteta Istre. Oslanjajući se na kulturo i povijesno nasljedje kroz koje se istarski Hrvat branio pred raznim nasrtajima i očuvao svoju nacionalnu samosvijest, Čakavski sabor u svoje je suvremene programske sadržaje ugrađivao vrijednosti te bogate baštine i učinio ih prepoznatljivim sastojkom naše nacionalne hrvatske kulture. U toj domeni Sabor je razvio bogatu i raznovrsnu aktivnost od znanstvenih skupova do literarnih susreta i glazbenih manifestacija, značajnu izdavačku djelatnost, razne oblike disperzije kulture na ovim prostorima itd. Sva ta područja ostaju i ubuduće neiscrpni izvor novih inicijativa za sve oblike djelovanja Čakavskog sabora. Druga značajna dimenzija programske orijentacije Sabora sastoji se u uvažavanju plurikulturalnog karaktera područja na kojem djeluje. Suživot i bogatstvo demokratskog i humanističkog prožimanja hrvatskog, slovenskog i talijanskog autohtonog kulturnog stvaralaštva, kao i njihova otvorenost prema evropskim civilizacijskim strujanjima, smatramo našom značajnom komparativnom prednošću. Težeći evropskim standardima u shvaćanju i prakticiranju interkulturalizma, Čakavski sabor pridonosi

razvoju i obogaćivanju kulture medjunacionalnih odnosa na ovim prostorima. Vjerojatno o tome najbolje svjedoči najkapitalniji poduhvat Čakavskog sabora, stotomska biblioteka 'Istra kroz stoljeća' kojom se valorizira cjelokupna kulturna i povijesna baština Istre. "Političke konture istarske "fratelanze" - kako je s pravom ustvrdio Zvane Črnja - naziru se već u programima Dobrile Laginje i nije ideološki import novijega vremena nego autentični izraz istarske povijesne empirije ...". Na to se nadovezuju pozitivne tradicije antifašizma (...). Treći aspekt koji proizlazi iz prethodna dva - tj. zavičajnosti i plurikulturalnosti - možemo označiti pojmom kulturnog regionalizma u njegovom suvremenom značenju. Sabor se, naime, rukovodi suvremenim demokratskim stremljenjima koja se protive unifikatorskim obrascima koji potiskuju povijesno uvjetovane kulturne posebnosti, ali i svakoj samodovoljnosti koja degenerira u provincijalizam. Otvoreni koncept kulture koji gradi jedinstvo na raznolikosti omogućuje puno uvažavanje običajnih, jezičnih i svekolikih posebnosti materijalne i duhovne kulture pojedinih sredina i njihovu integraciju u jedinstveni vrijednosni sustav nacionalne kulture. Da spomenem samo primjer istraživanja glagoljaštva na ovim prostorima ili koliko je oživljavanje čakavske tradicije obogatilo kulturni život i čakavskom izričaju vratilo svoje dostojanstveno mjesto u svijetu umjetnosti riječi. (...).

U programiranju aktivnosti čakavskog sabora u narednom razdoblju mislim da težište treba staviti na dva kruga zadatka. U prvom redu revitalizirati novim snagama i programima katedre koje su posustale, a pokrivaju razna područja zavičajnoga stvaralaštva te angažirati se na osnivanju novih katedri za koje već postoje inicijative, osobito za istraživanje i valorizacije suvremenih tokova života u Istri. (...). Od katedara kojima treba angažiranjem novih i mlađih snaga dati veći poticaj, spominjemo u prvom redu najstariju Katedru Žminj. Ova je katedra zadužila naš uži zavičajni prostor, ali i širu kulturnu sredinu značajnim projektima i manifestacijama u kojima su sudjelovali najistaknutiji stvaraoci iz Hrvatske i drugih krajeva Jugoslavije i inozemstva. Žminjska je katedra omogućila i afirmaciju mnogih književnih imena u domeni čakavskog izričaja, a Žminj i Žminjštinu potvrdila kao svojevrsni centar čakavštine iz kojeg se koncentrično širi jasna svijest o suštini i ljepoti jezika i njegovih smisaonih i semantičnih vrijednosti. (...). Ma koliko istraživano i spoznavano, glagoljaško je nasljedje Istre trajno izvorno, a doprinos koji je dosad dala manifestacija *Ročki glagoljaški bijenale* svjedoči o neiscrpnosti ove problematike, tako važne u osvjetljavanju kulturnog i nacionalnog identiteta Istre. Mediteranski kiparski simpozij, čini se, ponovno sve više dobija na značenju, ali i ovoj su manifestaciji i samoj Katedri Labinske republike potrebni podrška i pomoć da se ostvare u punoj mjeri

stvarni kreativni potencijali kojima raspolaže. Barbanska manifestacija *Kanat, svirka i ples naših najmlajih* (...) moći će nastaviti s realizacijom ne samo lijepih, već i nadasve značajnih programa, posvećenih kantu, svirci i plesu mladih Istre i Hrvatskog primorja. Katedra Opatija, (...) katedre Cresa i Lošinja, Novog Vinodolskog, Poreča, Pazina, Buzeta i Pule - svaka u svojoj domeni podjednako značajne - imaju definirane svoje programe. (...). Naime, katedra u Poreču oko manifestacije "Naš kanat je lip" okuplja zborove, u Buzetu se oko kolokvija *Buzetski dani* okuplja znanstveni i stručan svijet, u Opatiji se istražuje zavičajni liburnijski prostor, u Pazinu se preko znanstvenog skupa *Pazinski memorijal* revalorizira povijest Istre i susjednih područja u 19. i 20. stoljeću, bogate su i višeslojne djelatnosti katedara u Lošnju, Novom Vinodolskom i Puli. Dalje mr. Derossi kaže: "Na iskustvu dviju namlajih katedri - Istarske književne kolonije 'Grozđ' i Internacionalnog centra antropologije u Motovunu - koje su startale sa suvremenom koncipiranim programima i nešto drugačijim oblicima rada (...), otvaraju se nove mogućnosti angažiranja Čakavskog sabora na istraživanju dosad zapostavljenih oblika života i odnosa u Istri. Misli se na potrebu suvremenih načina valoriziranja društvenog, gospodarskog i kulturnog preobražaja Istre, suživota u plurinacionalnim prostorima, razvoja informatičkog sustava i ostalih oblika suvremenih komunikacija, itd. Od novih katedra koje bi trebale proraditi u idućem razdoblju, ističem posebno značenje i one koja bi se bavila izuzetno bogatom sakralnom baštinom Istre i susjednih područja" - završava svoja razmišljanja mr. Derossi o budućem radu Čakavskog sabora. Čakavski sabor vodile su kao predsjednici takve snažne ličnosti kao što su to akademik, književnik i potpredsjednik Hrvatskog sabora Mirko Božić, potpredsjednik Hrvatske (prije: Jugoslavenske) akademije znanosti i umjetnosti prof. dr. Andre Mohorovičić, direktor Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu prof. Veselko Velčić, predsjednica Predsjedništva SR Hrvatske mr. Ema Derossi - Bjelajac, a, nadasve, neprežaljeni Zvane Črnja, književnik, polihistor, historiograf, izvanredni član JAZU kao glavni tajnik te, potom, kao prvi i jedini dosad izabrani počasni predsjednik. Sada Saboru predstoji proširenje djelatnosti, naravno, u duhu intencija njegova osnivača i drugih pregalaca na tome poslu (nedavno je kao nova - etnološka i glazbeno-folklorna katedra - u rad Sabora uključeno veoma veliko i plodno Kulturno-umjetničko društvo *Ivan Matetić Ronjgov* iz Ronjgi u Kastavščini kod Rijeke). A sve to s ciljem da se čakavski svijet Istre i Kvarnerskog primorja, ali i šire (neko vrijeme je Čakavski sabor djelovao i na području Dalmacije), što bolje i što brže inkorporira u kretanja matice-Hrvatske.

Osobito je to važno u ovo političko i ekonomsko ne-vrijeme, kada, npr., neofašisti i drugi u Italiji otvoreno

traže od vlade te apeninske zemlje da iskoriste neprilike u Jugoslaviji te opet okupira Istru (i Dalmaciju), te kada se i iz nekih drugih krajeva Jugoslavije u raspadanju posiježe za tom jednom od dvije (uz Dalmaciju) kolijevke hrvatstva. U odbrani prava na osebnost, na opstojnost vjekovnih kvaliteta jednoga naroda, Čakavski će sabor i dalje biti na braniku prava hrvatskog naroda Istre, u borbi za časni suživot s drugim narodnostima, za još bolju kvalitetu življenja na kulturnom području.

Napomena: Dr. Petar Strčić, arhivski savjetnik i upravitelj Arhiva Hrvatske (prije: Jugoslavenske) akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, od 19. siječnja 1991. god. novi je predsjednik Čakavskog sabora koji ima sjedište u Puli. Zajedno s potpredsjednikom Sabora Armandom Debeljuhom i tajnikom Aldom Klimanom nedavno je posjetio Kopar i ovdje za članove Kluba "Istra" i Zgodovinskog društva za južno Primorsko govorio o razvoju i djelatnosti Čakavskog sabora; tom prigodom predstavljeno je koparskoj javnosti deseto kolo (u šest knjiga) biblioteke "Istra kroz stoljeća".

Mr. Božo Jakovljević

NOVOSTI S PODROČJA KULTURE NA BUZETSKEM.

Razdobje od početka 1990. do sredine 1991. leta je bilo na Buzetskem bogato s kulturnim događajima. Dosežene rezultate bomo zapisali glede na nekatera područja.

Zaštita kulturnih spomenika.

Nadaljevali smo većletno sanaciju mestnega jedra v Buzetu in začeli obnavljati grajske zidove v Roču. V starem mestu Buzeta smo postavili podrte, toda sanirane poškodovane vzhodne grajske zidove, ki jih je načel zob časa. Nadaljevali smo sanacijo severnih grajskih zidov. Podzidali smo ogrožene stene pod temelje in na območju cerkve sv. Jurija.

Pripravljamo elaborat za zidanje vetrobranskega zidu, ki se je pred petnajstimi leti porušil. Veliko smo naredili pri urejanju grajske fasade, zlasti pri sanaciji klasicistične palače. Pokrit je središčni del palače in pobarvana celotna fasada. Zaključena je tudi sanacija I. etape grajskih zidov Roča od Malih vrat do vhoda v mesto z vzdne strani.

V tem (1991.) letu bomo nadaljevali II. in III. etapo oziroma sanacijo zida do Velikih vrat. Načrtujemo tudi obnovo Velikih vrat in postavitev nove strehe na cerkvi sv. Hieronima (sv. Jeronima) v Humu. Z zaščitnimi deli na temeljih in zidovih okrog cerkve sv. Jurija v Buzetu bomo zavarovali kulturni spomenik, katerega notranjost je opremljena z dragocenimi slikami. Prostor bomo urečili za razstavo dela sakralnih spomenikov, ki so v posebnih cerkvah na območju občine še nezavarovani. Cerkev sv. Janeza Krstnika (Ivana Krstitelja) v Sv. Ivanu je